

Významné nálezy cévnatých rostlin v Chráněné krajinné oblasti Bílé Karpaty a v přilehlém okolí: nové druhy pro území

Significant finds of vascular plants in the Bílé Karpaty (White Carpathians) Protected Landscape Area and its vicinity: species new to the area

Jan W. Jongepier¹⁾, Karel Fajmon²⁾ & Zdenka Otýpková²⁾

¹⁾ *Nám. mučedníků 948, 698 01 Veselí nad Moravou; e-mail: jwjo@quick.cz*

²⁾ *Ústav botaniky a zoologie, Přírodovědecká fakulta, Kotlářská 2, 611 37 Brno; e-mail: karel.fajmon@atlas.cz, zdenkao@sci.muni.cz*

Abstract

The discovery of 36 vascular plant species found mostly during floristic grid mapping, which were not known from the area of the White Carpathian Mts. (Bílé Karpaty) before, is reported and commented. Most species have been introduced into the area by human activity (road repair, building activities, soil heaps, spreading along roads). Even species occurring in natural habitats elsewhere in the Czech Republic, such as *Lastrea limbosperma*, *Isolepis setacea*, *Cardaminopsis halleri*, *Gagea minima*, and *Leucojum vernum*, have been mostly introduced to similar habitats in the area. Only the species *Orobanchе purpurea* subsp. *purpurea* has expanded its distribution area in a natural way. *Lithospermum arvense* subsp. *sibthorpiatum* represents a taxon unique to the Czech flora.

Key words: floristic database, floristic grid mapping, local neophytes, southeastern Moravia, Western Carpathians

Nomenklatura: Kubát et al. (2002)

Úvod

Bílé Karpaty jsou pohoří na moravsko-slovenském pomezí pro tento článek vymezené na jihovýchodě státní hranicí se Slovenskem, na západě řekou Moravou a na severu řekou Olšavou a severní hranicí Chráněné krajinné oblasti (dále jen CHKO) Bílé Karpaty mezi obcemi Nezdenice a Nedašova Lhota.

Oblast Bílých Karpat je již více než jedno století stále atraktivním místem pro botanické vycházky a výzkum a po floristické i fytoecnologické stránce je poměrně dobře prozkoumána. V minulosti to byli například M. Béňa, F. Čoka, F. Sedláček, V. Večeřa, P. Sillinger, J. Podpěra a především S. Staněk, kdo se zasloužili o první výzkum bohaté bělokarpatské květeny. Do území zasahovaly i dva floristické kurzy ČSBS: v roce 1973 ve

Valašských Kloboukách (Elsnerová et al. 1984) a v roce 1987 v Uherském Hradišti (Grulich 1989). Významné recentní floristické údaje publikoval Jongepier (1997) a Hájek (1997b, 1999). Po vegetační stránce byla formou diplomových prací podrobně zpracována luční (Tlusták 1972, 1975), lesní (Němec 2000), mokřadní (Hájek 1997a, 1998), plevelová (Otýpková 1999, 2001) a částečně též ruderalní (Fajmon 2004) vegetace.

V roce 1990 byla založena regionální databáze Bílých Karpat BKFLORA, která k červnu 2006 obsahuje 430 000 floristických údajů. Jsou v ní uloženy historické i současné floristické údaje z literatury, z rukopisných prací, inventarizačních průzkumů, herbářových sběrů a vlastních nálezů. Přehled zdrojů byl uveden v komentovaném seznamu (Jongepier & Jongepierová 2006). Při vytváření této databáze byly odhaleny mezery ve floristických záznamech, např. místní absence druhů v území jinak běžných nebo nedostačejný počet údajů z některých méně navštěvovaných oblastí či biotopů (např. lesních porostů). Doposud také chyběl celkový aktuální přehled o výskytu a rozšíření taxonů cévnatých rostlin v Bílých Karpatech.

V letech 2003–2006 proto v CHKO Bílé Karpaty proběhlo síťové mapování výskytu cévnatých rostlin, jehož jedním z cílů bylo doplnit chybějící floristické údaje. Projekt Základní organizace Českého svazu ochránců přírody 58/06 Bílé Karpaty ve Veselí nad Moravou pod názvem „Analýza biodiverzity v CHKO Bílé Karpaty jako podklad pro stanovení nové zóny a vhodného managementu cenných území“ byl podpořen Ministerstvem životního prostředí v rámci programu Věda a výzkum. Na terénním mapování se podílelo 22 profesionálních i amatérských botaniků. Tento průzkum přinesl větší počet pozoruhodných floristických nálezů, z nichž některé jsou zde prezentovány.

Přírodní poměry

Bílé Karpaty jsou součástí flyšového pásma vnějších Západních Karpat. Díky vysokému obsahu uhličitánu vápenatého v jílovcové složce flyše jsou půdy na většině území vápnité, pouze v oblasti Kopanice a v severovýchodní části území jsou půdy mírně kyselé. Nejnížší nadmořská výška je u obce Petrov (175 m), nejvyšším vrcholem je Velká Javořina (970 m). Převážná část území je řazena do mírně teplé klimatické oblasti (podle Quitta 1971). Pouze severovýchodní část a vrcholové partie Javořiny, Lopeníku a Mikulčína vrchu jsou řazeny do chladné klimatické oblasti a jihozápadní část Bílých Karpat naopak přechází v teplou klimatickou oblast.

Průměrné roční úhrny srážek se pohybují od 553 mm v nejteplejší části u Strážnice, v severní části Bílých Karpat kolem 700 mm. Na vrcholu Javořiny mohou dosahovat hodnot až 948 mm.

V CHKO Bílé Karpaty je zastoupeno pět fyto geografických okresů (Skalický 1988). Z termofytika je to zejména okres Bílé Karpaty stepní (19), který zahrnuje podhůří Bílých Karpat mezi Sudoměřicemi a Bojkovicemi, okrajově pak i okres Dolnomoravský úval (18b), do něhož patří jen nevelký cíp mezi Sudoměřicemi a Kněždubem. Většina území však spadá pod Karpatské mezofytikum, především pod okres Bílé Karpaty lesní (78).

Severní část území mezi Luhačovicemi a Vlachovicemi však patří do okresu Zlínské vrchy (79) a výběžek nejseverovýchodnější části CHKO do okresu Javorníky (82). Vlivy slovenského termofytika Pováží jsou patrné po celé délce pohoří, především však kolem Vlárského průsmyku na severovýchodě území. Podrobnější údaje o geologických, klimatických a vegetačních poměrech jsou uvedeny například v pracích Kuča et al. (1992), Jongepierová et al. (1996) nebo Mackovčín et al. (2002).

Metoda mapování

Mapovací síť je založena na středoevropské mapovací síti, ve které základní pole má velikost 6' zeměpisné šířky \times 10' zeměpisné délky. V síti pro území Bílých Karpat jsou jednotlivá pole dále rozdělena na šestnáct (4×4) stejně velkých (ca $2,8 \times 3,0$ km) políček, označovaných jako „čtverce“ nebo „kvadranty“. Tyto čtverce jsou označeny číslem základního pole plus dvouznakovým kódem čtverce, kde první znak určuje čtvrtinu základního pole a druhý čtvrtinu této čtvrtiny, tedy šestnáctinu základního pole středoevropské mapovací sítě. U lokalizace nálezů v této práci je však použit pouze jednoznakový kód čtverce určující čtvrtinu základního pole). CHKO Bílé Karpaty zasahuje do celkem 127 šestnáctinových čtverců. Kromě současné rozlohy CHKO Bílé Karpaty byla mapována i oblast navržená pro připojení, tj. území mezi obcemi Hrubá Vrbka, Kuželov, Velká nad Veličkou a Javorník (Dolejský et al. 1997).

Při práci v terénu byly používány škrtačí formuláře („škrtačky“) se zkratkami 957 latinských jmen taxonů, které jsou v oblasti považované za velmi běžné až poměrně vzácné. Každý čtverec byl mapován nejméně ve třech ročních obdobích: jarní (1. duben – 15. květen), letní (16. květen – 15. červenec) a pozdně letní (od 16. července).

Výběr taxonů

Během mapování v letech 2003 až 2005 bylo nalezeno množství taxonů, jejichž jednotlivé výskyty v Bílých Karpatech si zaslouží zveřejnění, protože se jedná o ohrožené, vzácné nebo v dané oblasti fytogeograficky významné druhy. Pro jejich značný počet jsme se rozhodli je publikovat na pokračování.

V předkládaném prvním článku jsou uvedeny taxony, které, až na několik výjimek (taxony nalezené dříve, ale dosud nepublikované), nebyly do konce roku 2002 v Bílých Karpatech zaznamenány. Značná část z nich jsou neofyty, které byly do území zavlečeny teprve v poslední době. Ze seznamu nových druhů jsou vyjmuty ty, které pouze dočasně zplaňují z polí, zahrad aj., nebo patří k taxonomicky problematickým skupinám.

Při posuzování, zda se druh na území Bílých Karpat vyskytoval před rokem 2003, jsme vycházeli z údajů zaznamenaných v databázi a v prvních sedmi dílech Květeny České (socialistické) republiky (Hejný & Slavík 1988, 1990, 1992; Slavík 1995, 1997a, 2000, Slavík & Štěpánková 2004). V případě, že byl nález publikován v seriálu *Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae* (Hadinec et al. 2002, 2003, 2004, 2005, Hadinec & Lustyk 2006), je zde pro úplnost uveden pouze odkaz na něj. Pokud starší údaj nebyl publikován, je uveden i výskyt z dřívější doby.

Seznam (nově nalezených) druhů

Agropyron pectinatum

19. Bílé Karpaty stepní, 7070d, Tasov – Lipov (distr. Hodonín): pravý břeh Veličky 0–1,5 km V od mostu na V kraji obce Tasov, několik polykormonů o velikosti 2–20 m² na travnatých svazích a mezi kameny kolem jezů (mimo CHKO), 215 m n. m., celkem asi 3500 kvetoucích stébel (4. 7. a 19. 7. 2004, leg. J. W. Jongepier BRNM); *ibid.*, levý břeh Veličky, okraj pěšiny po hrázi 1,2 km Z od kostela v obci

Lipov (mimo CHKO), 215 m n. m., asi 5 × 0,5 m (4. 7. 2004, not. *J. W. Jongepier*); *ibid.*, u schodů k jezu 0,8 km Z od kostela, několik m², 215 m n. m. (5. 7. 2004, leg. *J. W. Jongepier* BRNM).

V Bílých Karpatech je žitňák hřebenitý nepůvodní druh, který byl na tuto lokalitu pravděpodobně zavlečen se stavebním materiálem ze Slovenska nebo travní směsí při stavění jezů a zpevňování břehů v 60. letech minulého století. Na obou lokalitách je velmi vitální, tvoří zde husté porosty, ve kterých se vyskytuje málo jiných rostlinných druhů.

Ambrosia artemisiifolia

- 18b. Dolnomoravský úval, 7169b, Strážnice (distr. Hodonín): ve šterku areálu autovrakoviště 1,7 km JZ od centra města, 180 m n. m., stovka kvetoucích rostlin (25. 9. 2004, not. *J. W. Jongepier*).
19. Bílé Karpaty stepní, 7171a, Velká nad Veličkou (distr. Hodonín): železniční nádraží, asi 60 m JJV od hlavní nádražní budovy (mimo CHKO), 330 m n. m., okraj ruderalního porostu na vysychavém místě u nezpevněné cesty, několik málo stovek mladých rostlin, zejména v hustém porostu pokrývajícím téměř souvisle plochu asi 0,5 × 10 m (3. 7. 2005, not. *K. Fajmon*); *ibid.*, 0,75 km ZSZ od kostela (mimo CHKO), 300 m n. m., okraj silnice, 8 mladých rostlin (5. 8. 2005, not. *K. Fajmon*); *ibid.*, areál statku (Kvatro-statek, spol. s r. o.), asi 1,8 km SSZ od kostela (mimo CHKO), 275 m n. m., mezické až suché nesečené ruderalní místo s vysokou vegetací, 5 statných plodných rostlin (19. 8. 2005, not. *K. Fajmon*); *ibid.*, asi 0,25 km SSZ od kostela (mimo CHKO), 285 m n. m., polostinné mezické místo s obnaženou půdou na okraji pěšiny na svahu k Veličce, 2 malé rostliny, z toho 1 plodná (19. 8. 2005 not. *K. Fajmon*).
78. Bílé Karpaty lesní, 6973b, Rokytnice-Jestřábí (distr. Zlín): lemový porost na pravém břehu Vláry 0,6 km SZ od Jestřábí, 325 m n. m., 2 fertilní jedinci (15. 9. 2005, leg. *A. Šmídová* OL).
78. Bílé Karpaty lesní, 6973b, Štítná nad Vlárí (distr. Zlín): bahnité náplavy řeky Vláry 0,25 km ZJZ od železniční stanice, 320 m n. m., jeden exemplář (14. 9. 2005, leg. *J. Mládek* OL).
78. Bílé Karpaty lesní, 6974c, Svatý Štěpán (distr. Zlín): břeh Vláry při Z okraji obce, 0,6 km SZ od železniční stanice, 290 m n. m., jedna statná rostlina (3. 9. 2005, leg. *M. Dančák* OL).
78. Bílé Karpaty lesní, 7171a, Velká nad Veličkou (distr. Hodonín): asi 1,3 km J od kostela, 300 m n. m., kamenité vysychavé ruderalní místo na pusté ploše v zatáčce před Slovmlýnem, 22 menších, ale plodných jedinců (23. 9. 2005, not. *K. Fajmon*);
78. Bílé Karpaty lesní, 7171a, Javorník nad Veličkou (distr. Hodonín): Kociánská jama, asi 1,25 km ZSZ od kostela (mimo CHKO), 360 m n. m., okraje navážky odpadu po zpracování slunečnicových semen ze Slovmlýna, 1 rostlina (6. 8. 2005, not. *K. Fajmon*).
78. Bílé Karpaty lesní, 7171c, Javorník nad Veličkou (distr. Hodonín): okraj vozovky na nadjezdu silnice do Vrbovců 2,2 km JJZ od kostela (mimo CHKO), 380 m n. m., hustá skupina 30 rostlin, třetina kvetoucí (27. 8. 2005, leg. *J. W. Jongepier* BRNU).

Do zahájení mapovacího projektu nebyl tento druh z Bílých Karpat znám. Při mapování se však ukázalo, že se roztroušeně vyskytuje dokonce ve více částech CHKO. Na severu je výskyt ambrosie vázán na břehy Vláry, která je též pravděpodobnou cestou šíření dia-spor. V jihozápadní části je více drobných lokalit soustředěno ve Velké nad Veličkou, Javorníku a jejich blízkém okolí, kde je ambrosie rozšířena velmi pravděpodobně v souvislosti s dopravou, případně zpracováním zemědělských surovin, a to zejména pro podniky Slovmlýn, spol. s r. o., a Kvatro-statek, spol. s r. o. Poukazuje na to přítomnost druhu jednak v areálu Kvatro-statku, či nedaleko areálu Slovmlýna, jednak jeho výskyt na okraji navážky odpadu po zpracování slunečnicových semen, z nichž se ve Slovmlýně

lisuje olej. Častěji se zde též vyskytují nepříliš početné skupinky jedinců tohoto druhu na okrajích silnic. Výskyt u Strážnice možná souvisí s výskytem v areálu pískovny v Ostrožské Nové Vsi, odkud mohl být štěrk na povrch autovrakoviště dovezen. Zejména opakovaná pozorování u Strážnice i nedaleké Ostrožské Nové Vsi, podobně jako to předpokládají Danihelka & Šumberová (2004) na dvou ojedinělých lokalitách na Mikulovsku, mohou svědčit o tom, že se tento zavlékaný druh pomalu stává trvalejší součástí zdejší krajiny.

Brassica nigra

- 18b. Dolnomoravský úval, 7169b, Petrov (distr. Hodonín): trávník u koupaliště, 0,2 km V od železničního nádraží, 175 m n. m., jeden odkvetlý exemplář (26. 8. 2004, leg. *J. W. Jongepier* BRNM, rev. V. Řehořek).
- 18b. Dolnomoravský úval, 7169d, Strážnice (distr. Hodonín): okraj pole V od Baťova kanálu, 1,3 km SSV od centra města (mimo CHKO), 170 m n. m., několik desítek rostlin (21. 6. 2001, not. *J. W. Jongepier*).
19. Bílé Karpaty stepní, 7169b, Sudoměřice (distr. Hodonín): u polní cesty JV od zemědělského družstva 0,6 km JV od kostela, 190 m n. m., slunečnicové pole, 3 kvetoucí rostliny (9. 7. 2003, leg. *J. W. Jongepier* BRNM).
78. Bílé Karpaty lesní, 7073a, Bzová (distr. Uherské Hradiště): úhor asi 0,5 km JZ od středu obce, 460 m n. m., vtroušeno (3. 7. 2004, not. *M. Dvorský*).

Druh byl již dříve známý z několika míst v Dolnomoravském úvalu (např. okolí Strážnice, Zelený 1992). První tři uvedené recentní nálezy potvrzují, že brukev černá je v tomto fyto-geografickém okrese a jeho těsné blízkosti zřejmě zdomácnělý druh. Nález ze střední části Bílých Karpat má nejspíše charakter náhodného zavlečení.

Brachypodium rupestre

Válečka skalní byla nalezena v severovýchodní části Bílých Karpat M. Dančákem, který o tomto nálezu připravuje samostatný článek.

***Bromus lanceolatus* Roth.**

Sveřep velkoklasý (české jméno převzato z květeny Dostál 1989) byl nalezen na okraji rozvolněného trávníku u nebezpečného vjezdu do garáže u Javorníku nad Veličkou. Jedná se o exotický jednoletý sveřep s nápadnou vzpřímenou latou velkých, zpravidla hustě chlupatých klásků s dlouze odstávajícími osinami. Podrobněji bude o tomto nálezu pojednáno v příspěvku do řady článků *Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae* (Fajmon, in prep.).

Cardaminopsis halleri

78. Bílé Karpaty lesní, 7170d, Hrubá Vrbka (distr. Hodonín): NPR Čertoryje, u rozcestí turistických cest na okraji NPR, 1,1 km JV od kóty Čertoryje (443), 425 m n. m., plocha s třtinou křovištní (*Calamagrostis epigejos*), několik m² velký polykormon (2. 5. 2003, leg. *F. Krahulec, A. Krahulcová & I. Jongepierová* BRNM); *ibid.*, roztroušeně v J části rezervace, 1–1,5 J až 1,3–1,8 km JV od kóty

Čertoryje (443), 430–460 m n. m., ve společenstvu svazu *Bromion erecti* (21. 5. 2006, not. *J. W. Jongepier & I. Jongepierová*).

78. Bílé Karpaty lesní, 7171a, Javorník nad Veličkou (distr. Hodonín): ochranné pásmo NPR Jazevčí, 2,5 km VSV od kostela, 370 m n. m., v porostu bezkolence rákosovitého (*Molinia arundinacea*) nedaleko od potoka, asi 1 m² velký polykormon (17. 5. 2003, leg. *J. W. Jongepier* BRNM).

Výskyt druhu *C. halleri* v Bílých Karpatech je dost netypický. Druh se v České republice celkem hojně vyskytuje především na vlhkých loukách nebo v olšínách na kyselých podkladech, a může být splavován podél řek do nižších poloh (Měsíček et al. 1992). Na obě lokality v Bílých Karpatech byl pravděpodobně zavlečen, o čemž svědčí výskyt na antropogenně ovlivňovaném místě na první lokalitě. Druh se šíří jak semeny, tak vytvářením růžic na polehlých lodyhách (Krahulec 2006, in litt.).

Chenopodium botrys

19. Bílé Karpaty stepní, 7070d, Lipov (distr. Hodonín): hromada písku u Technických služeb, 0,2 km JV od kostela (mimo CHKO), 250 m n. m., 3 rostliny spolu s druhem *Corispermum leptopterum* (28. 8. 2004, leg. *J. W. Jongepier* BRNM).
19. Bílé Karpaty stepní, 7170a, Radějov (distr. Hodonín): ve výkopu před penzionem Roseta, 0,6 km JV od kostela, 240 m n. m., 1 rostlina (20. 7. 2004, not. *J. W. Jongepier*).
19. Bílé Karpaty stepní, 7170a, Strážnice (distr. Hodonín): zarovnaná část skládky sutě a zeminy 1,5 km JJV od centra města, 190 m n. m., několik exemplářů (11. 9. 2004, leg. *J. W. Jongepier* BRNM).
19. Bílé Karpaty stepní, 7170a, Tvarožná Lhota (distr. Hodonín): rekreační oblast Lučina, ve spáře mezi vozovkou a schodem před rekreačním střediskem Letka, 0,6 km JV od kóty Šumárník (398), 310 m n. m., 1 rostlina (2. 7. 1999, not. *J. W. Jongepier*).
19. Bílé Karpaty stepní, 7170b, Hrubá Vrbka (distr. Hodonín): v obci, 0,1 km SZ od kostela, zarůstající nedávno přerovnaná zemina mezi obrubníkem silnice a chodníkem, 260 m n. m., jedna rostlina (25. 6. 2003, leg. *K. Fajmon* BRNU).
78. Bílé Karpaty lesní, 7071c, Suchov (distr. Hodonín): dvorek Obecního úřadu, 0,23 km J od zvonice, 370 m n. m., hromada jemného štěrku, 3 plodní jedinci (29. 7. 1999, not. *K. Fajmon*).
78. Bílé Karpaty lesní, 7171a, Velká nad Veličkou (distr. Hodonín): 0,48 km Z od kostela (mimo CHKO), 295 m n. m., štěrkovitý substrát kolem základů staveniště sportovní haly, 4 jedinci (1. 9. 2003, leg. *K. Fajmon* BRNU).

Druh písčitých půd, který se v Bílých Karpatech přechodně vyskytuje na místech s pískem nebo štěrkem dováženým z nedalekého Bzenecka, kde je poměrně hojný.

Chenopodium pumilio

- 18b. Dolnomoravský úval, 7169b, Strážnice (distr. Hodonín): štěrkové parkoviště na východní straně železničního nádraží (mimo CHKO), 180 m n. m., 1 rostlina (4. 8. 2003, not. *J. W. Jongepier*).
19. Bílé Karpaty stepní, 7170a, Strážnice (distr. Hodonín): skládka zeminy a sutě 1,5 km JJV od centra města, 190 m n. m., na cestě, 1 rostlina (11. 9. 2004, leg. *J. W. Jongepier* herb. *J. W. Jongepier*).

Druh písčitých půd, který se podobně jako *Ch. botrys* v Bílých Karpatech přechodně vyskytuje na místech s dováženým pískem nebo štěrkem.

Chenopodium rubrum

19. Bílé Karpaty stepní, 7070d, Louka (distr. Hodonín): pravý břeh Veličky v obci, 0,6 km SV od železničního mostu přes Veličku, 240 m n. m., ve spáře kamenitého břehu, 2 rostliny (4. 7. 2004, leg. *J. W. Jongepier* BRNM).
19. Bílé Karpaty stepní, 7070d, Hroznová Lhota, mezi silnicí a hřištěm 1,3 km JVV od kostela, 200 m n. m., skládka zeminy, 1 rostlina (4. 7. 2004, not. *J. W. Jongepier*).
78. Bílé Karpaty lesní, 6973a, Bojkovice (distr. Uherské Hradiště): vodní nádrž Bojkovice S od obce Pitín, na okrajích kolem celé přehrady s výjimkou hráze, obnažené dno, 320 m n. m., tisíce kusů (27. 9. 2005, leg. *P. Filippov* herb. *P. Filippov*).

Merlík červený je v Bílých Karpatech vzácný, protože vhodných stanovišť, jako jsou břehy či obnažená dna eutrofních vod, je zde poměrně málo, i když se jinde vyskytuje i v okolí statků, u vlhkých hnojišť a na podobných vlhčích rudérálních místech s vyšším přísunem dusíku a minerálních živin (Dostálek et al. 1990). Jeho výskyt v této oblasti nebyl dosud publikován, avšak v mapě rozšíření tohoto druhu uvádí Slavík (1990) výskyt v základních polích středoevropské sítě č. 6972 a 7170, které také zasahují do území Bílých Karpat.

Chondrilla juncea

19. Bílé Karpaty stepní, 7171a, Velká nad Veličkou (distr. Hodonín): asi 350 m Z od kostela, JZ od hlavní křižovatky (mimo CHKO), 290 m n. m., stará zarostlá hromada písku před domem, 3 nakvétající rostliny (22. 7. 2006, not. *K. Fajmon & D. Dvořák*).

V Bílých Karpatech se jedná o ojedinělý výskyt, který byl způsoben jednorázovým zavlečením s pískem.

Corispermum leptopterum

V České republice dosud velmi vzácně zaznamenávaný druh, který byl nalezen na více než deseti lokalitách v jihozápadní části zájmového území, především v pískovnách a v jejich blízkém okolí u Bzence-Přivozu. O tomto druhu bude podrobně pojednáno v samostatném článku (Jongepier, in prep.).

Corydalis lutea

78. Bílé Karpaty lesní, 6872d, Luhačovice (distr. Zlín): kamenná zeď u parku a dětského hřiště, 0,3 km V od kruhového objezdu v S části obce, 270 m n. m., několik rostlin (7. 5. 2004, not. *Z. Otýpková*).

Dymnivka žlutá je v České republice nepůvodní druh, který dosti často zplaňuje ze zahrádek na kamenitých substrátech. Především jsou to stěny starých zdí, nejčastěji opěrných, spárovaných betonem. Na zdech je pak tato dymnivka součástí charakteristických společenstev (podle pojetí buď asociace *Corydalisidetum luteae* Kaiser nebo *Cymbalarietum muralis* Görs), v nichž je diagnostickým a často též dominantním druhem (Simonová, in press).

Eragrostis pilosa

19. Bílé Karpaty stepní, 7070d, Louka u Uherského Ostrohu (distr. Hodonín): ve spárách dlažby na nástupišti na železniční stanici (mimo CHKO), 265 m n. m., několik desítek rostlin, spolu s druhem *E. minor* (28. 8. 2004, leg. J. W. Jongepier BRNM).
19. Bílé Karpaty stepní, 7171a, Velká nad Veličkou (distr. Hodonín): železniční nádraží, mezi druhou a třetí kolejí asi 90 m S od hlavní nádražní budovy (mimo CHKO), 330 m n. m., substrát z drobných kaménků, jinak zcela bez vegetace, několik set rostlin na ploše asi 5 m² (14. 7., 21. 7. a 11. 8. 2006, leg. K. Fajmon BRNU).
19. Bílé Karpaty stepní, 7171a, Javorník nad Veličkou (distr. Hodonín): šterkové nástupišť železniční stanice Z od obce (mimo CHKO), 360 m n. m., 3 rostliny (21. 8. 2000, not. J. W. Jongepier); ibid., roztroušeně v populaci druhu *E. minor* (27. 8. 2001, not. J. W. Jongepier); ibid. (25. 8. 2003, leg. Z. Otýpková BRNU).

Milička chlupatá je pravděpodobně v České republice zcela nepůvodní druh, který byl během dvacátého století ojediněle nalezen na různých synantropních stanovištích (Špryňar & Kubát 2004). Na jihovýchodní Moravě je známa z Veselí nad Moravou již od začátku 90. let 20. století (Jongepier 1993 OLM, Hadinec et al. 2004). Druh se zde vyskytuje převážně ve spárách dlažby na náměstí Míru, blízko železničního nádraží. Uvedené nové nálezy v Bílých Karpatech, které byly zaznamenány především na nástupišťích železničních stanic, mohou s výskytem ve Veselí nad Moravou souviset.

Euphorbia humifusa

78. Bílé Karpaty lesní, 6974a, Brumov (distr. Zlín): sídliště na severní straně města, 0,8 km S od kostela, 350 m n. m., u bývalého zahradnictví (2005, leg. V. Tlusták herb. V. Tlusták, det. J. W. Jongepier, rev. K. Sutorý).
78. Bílé Karpaty lesní, 6974a, Bylnice (distr. Zlín): u železničního nádraží, úhor kolem dřevěné věže naproti hlavní nádražní budovy (2005, leg. V. Tlusták herb. V. Tlusták, det. J. W. Jongepier, rev. K. Sutorý).

Pryšec poléhavý patří do skupiny jednoletých poléhavých pryšců se vstřícnými vejčitými listy (subgen. *Chamaesyce* Rafin.), některé druhy této skupiny se po introdukci do Evropy rozšiřují. *Euphorbia humifusa* se vyznačuje hladkou lodyhou a vyskytuje se především v botanických zahradách, zahradnictvích a jejich okolí v jižní a střední Evropě (Smith & Tutin 1968).

Gagea minima

19. Bílé Karpaty stepní, 7070d, Hroznová Lhota (distr. Hodonín): porýtý pás na okraji zahrady u chodníku před domem č. p. 140, 200 m n. m., 2 kvetoucí a desítky sterilních jedinců (16. 4. 2004, leg. J. W. Jongepier BRNM, rev. V. Řehořek).

Křivatec nejmenší se na střední a jižní Moravě vzácně vyskytuje ve světlých lesích nebo světlínách. Na lokalitu v Bílých Karpatech byl pravděpodobně zavlečen se zeminou nebo humusem.

Galeopsis pernhofferi

19. Bílé Karpaty stepní, 7071d, Horní Němčí (distr. Uherské Hradiště): ve vysoké trávě u polní cesty ze Slavkova na jih 1,25 km JZ od obce, 445 m n. m., 5 kvetoucích rostlin (29. 7. 2005, leg. *J. W. Jongepier* BRNU).
78. Bílé Karpaty lesní, 6873d, Lipina (distr. Zlín): okraj pole 0,6 km JV od středu obce, 465 m n. m., několik kvetoucích jedinců (15. 7. 2005, leg. *Z. Otýpková* BRNU).
78. Bílé Karpaty lesní, 6974b, Nedašov (distr. Zlín): příkop lesní cesty 1,5 km SSV od kóty Průklesy (836), 560 m n. m., několik desítek jedinců (13. 9. 2005, not. *J. Mládek*).
78. Bílé Karpaty lesní, 6974c, Brumov-Bylnice (distr. Zlín): Bylnice, pod železničním mostem přes řeku Brumovku, 0,3 km před soutokem s řekou Vlárrou, 300 m n. m. (21. 8. 2004, leg. *K. Vincencová* OL).
78. Bílé Karpaty lesní, 6974c, Svatý Štěpán (distr. Zlín): lesní paseka na V svahu vrchu Pláňavy 0,4 km západně nad obcí, 450 m n. m. (3. 9. 2005, not. *M. Dančák*).
79. Zlínské vrchy, 6874a, Poteč (distr. Zlín): okraj pole 1,6 km V od středu obce, 490 m n. m., tři jedinci (14. 7. 2005, leg. *Z. Otýpková* BRNU).
79. Zlínské vrchy, 6974c, Lipová (distr. Zlín): 0,3 km SZ od kaple sv. Václava, 425 m n. m., ruderální porost na dvorku obchodu, jeden kvetoucí jedinec (14. 7. 2003, not. *K. Fajmon*).

Konopice Pernhofferova byl v minulosti botaniky málo rozlišovaný druh, který byl zpravidla zahrnován do okruhu *Galeopsis bifida* (Řehořek 1974). Z tohoto důvodu nebyla v Bílých Karpatech dříve zaznamenána. Celkově je její rozšíření v České republice nedostatečně známé. *G. pernhofferi* se často vyskytuje na sekundárních stanovištích (příkopy, meze, trávníky), odkud může vstupovat i do polních kultur.

Geranium molle

19. Bílé Karpaty stepní, 7071d, Slavkov (distr. Uherské Hradiště): pata obrubníku v jižní části obce 0,7 km J od křižovatky na E54, 320 m n. m., 1 rostlina (29. 5. 2003, not. *J. W. Jongepier*); trávníky před domem č. p. 122, 245 a 253, několik rostlin (13. 5. 2005, leg. *J. W. Jongepier* BRNU).
78. Bílé Karpaty lesní, 6972a, Rudice (distr. Uherské Hradiště): asi 0,3 km J od obecního úřadu, 300 m n. m., rozvolněný návesní trávník, 18 rostlin (13. 9. 2004, leg. *K. Fajmon* BRNU).
78. Bílé Karpaty lesní, 6974a, Brumov (distr. Zlín): 0,5 km ZSZ od kostela, bývalý rekreační areál pod rybníkem, 350 m n. m., navážka zeminy, 2 rostliny (14. 6. 2005, not. *V. Tlusták*).
78. Bílé Karpaty lesní, 7072c, Březová (distr. Uherské Hradiště): pastvina 1,0 km SSV od kostela v obci, 500 m n. m., 5 rostlin (17. 6. 2005, leg. *J. W. Jongepier & I. Jongepierová* BRNU).

Kakost měkký nebyl dosud z území Bílých Karpat známý (Slavík 1997c). Údaj o výskytu ve fytogeografickém okrese Bílé Karpaty lesní (78) v Květeně ČR (Slavík 1997c) se vztahuje k lokalitě severně řeky Olšavy mimo zájmové území. Na lokality byl pravděpodobně původně zavlečen s navážkou zeminy či s travním semenem.

Herniaria glabra

78. Bílé Karpaty lesní, 6973a, Slavičín (distr. Zlín): plácek před Slavičínskými strojírnami, asi 2,9 km VSV od kostela, 350 m n. m., asi 10 jedinců (27. 9. 2005, not. *P. Filippov*).
79. Zlínské vrchy, 6873c, Lipová (distr. Zlín): průmyslový areál Slavičínských strojren, asi 1,9 km JV od kaple svatého Václava v Lipové, 360 m n. m., spáry v žulové dlažbě a nepevněná cesta v blízkosti nevelké hromady jemného šterku, přes 30 jedinců (11. 10. 2004, not. *K. Fajmon*; 4. 5. 2005, leg. *K. Fajmon* BRNU).

Přestože je průtržník lysý uváděn jako častý druh ze všech fytogeografických okresů termofytika a mezofytika (Sutorý 1980, 1990), z Bílých Karpat doposud nebyl znám. Je tudíž pravděpodobné, že se zde přirozeně vůbec nevyskytuje, neboť oba nové nálezy pochází z okolí Slavičinských strojřen, kam byl zjevně pouze zavlečen s pískem nebo štěrkem.

Isolepis setacea

78. Bílé Karpaty lesní, 6972b, Kladná-Žilín (distr. Zlín): bahnitý okraj rybníka 1,7 km JV od středu obce, 305 m n. m., dva jedinci (8. 10. 2004, leg. Z. Otýpková BRNU).
79. Zlínské vrchy, 6872d, Dolní Lhota (distr. Zlín): na okraji kaluže na lesní cestě, 1,1 km JJV od středu obce, 410 m n. m., několik plodných jedinců (1. 7. 2004, leg. Z. Otýpková BRNU).
79. Zlínské vrchy, 6874a, Poteč (distr. Zlín): podmáčený okraj lesní cesty u paseky, 1 km V od středu obce, 500 m n. m., dva malí jedinci (14. 7. 2005, not. Z. Otýpková).

Bezosečka štětinnovitá je drobná rostlina, která se v České republice roztroušeně vyskytuje na lučních prameništích, obnažených dnech nebo případně na okrajích vlhkých lesních cest. I když v Bílých Karpatech její výskyt dosud nebyl zjištěn, je známa z podobného flyšového území, např. z Hostýnských (Dančák 2002) nebo Vsetínských vrchů (not. Z. Otýpková), kde se často vyskytuje na okrajích vlhkých lesních cest. Je možné, že na podobná stanoviště v Bílých Karpatech byla zanesena na kolech aut. Šumberová (2005) uvádí pro tento druh další možný přenos pomocí ptáků, s nímž zřejmě souvisí i výskyt na obnaženém dně rybníka u Kladné-Žilína.

Iva xanthiifolia

- 18b. Dolnomoravský úval, 7070d, Blatnice pod Svatým Antonínkem (distr. Hodonín): železniční nádraží, skladovací areál Z od hlavní budovy, 2,2 km ZJZ od obce (mimo CHKO), 205 m n. m., hromada zeminy a štěrku, 35 kvetoucích rostlin (28. 8. 2005, leg. J. W. Jongepier BRNU).
- 18b. Dolnomoravský úval, 7169b, Petrov (distr. Hodonín): v obci u mostu přes Radějovku, narušený trávník na severním okraji hlavní silnice (mimo CHKO), 175 m n. m., 1 malá kvetoucí rostlina (30. 8. 2003, not. J. W. Jongepier).
19. Bílé Karpaty stepní, 7169b, Sudoměřice (distr. Hodonín): východní okraj obce kolem zemědělského družstva, 0,5 km VJV až 0,8 km JV od kostela, 190–200 m n. m., okraje pole se slunečnicí, roztroušeně i na staveništi a v polních mezích, celkem 90 rostlin (9. 7. a 30. 8. 2003, leg. J. W. Jongepier BRNM); *ibid.*, 0,8–1,0 km JV od kostela, okraje polní cesty, 205 m n. m., několik rostlin (10. 9. 2004, not. J. W. Jongepier).
19. Bílé Karpaty stepní, 7171a, Velká nad Veličkou (distr. Hodonín): železniční nádraží, asi 60 m J od hlavní nádražní budovy (mimo CHKO), 330 m n. m., ruderální porost mezi kolejistěm a skladištěm, několik mladých rostlin (6. 6. 2001, leg. J. W. Jongepier & I. Jongepierová OLM).
78. Bílé Karpaty lesní, 7171a, Javorník (distr. Hodonín): silnice č. 499, 1,2 km JV od kostela, 365 m n. m., kraj vozovky, 1 malá rostlina (27. 8. 2005, not. J. W. Jongepier).
78. Bílé Karpaty lesní, 7171a, Javorník nad Veličkou (distr. Hodonín): v obci, na rohu křižovatky hlavní silnice na Vrbovce a příjezdové cesty k železniční zastávce, asi 850 m Z od kostela (mimo CHKO), 350 m n. m., spára v chodníku na okraji silnice, 1 drobný kvetoucí jedinec (21. 9. 2006, not. K. Fajmon).

Severoamerická pouva řepňolistá se dosud v Bílých Karpatech vyskytuje jen přechodně v souvislosti s polními kulturami severoamerických plodin (slunečnice, kukuřice aj.) a

druhotně zřejmě i s navážkami zeminy. V nejzápadnější části (okolí Sudoměřic, Petrova a Strážnice v Dolnomoravském úvalu) jsou vhodné klimatické podmínky pro její trvalejší výskyt (Slavík 2004).

Lastrea limbosperma

78. Bílé Karpaty lesní, 6872d, Luhačovice (distr. Zlín): okraj lesní cesty a vlhkého příkopu, 2,3 km SV od kruhového objezdu v centru obce, 0,1 km JZ od ústí do silnice na Petrůvku, 380 m n. m., jeden trs (7. 10. 2004, leg. Z. Otýpková BRNU).

Pérnatec horský se v České republice vyskytuje především v horských polohách, ale roztroušeně i v nížinách ve vlhkých lesích, případně v příkopech u lesních cest (Smejkal 1988, Kubát 2002). V Západních Karpatech není častý, může však být i přehlížený.

Leonurus marrubiastrum

19. Bílé Karpaty stepní, 7170a, Strážnice (distr. Hodonín): remízek se zásypem, 2,2 km VJV od centra města, 190 m n. m., asi 50 nekvetoucích jedinců, 16. 6. 2004 not. J. W. Jongepier; ibid., desítky odkvetlých jedinců (11. 9. 2004, leg. J. W. Jongepier BRNM).

78. Bílé Karpaty lesní, 7169d, Strážnice (distr. Hodonín): osada Mlýnky, údolí Sudoměřického potoka, 3,0 km JJZ od kostela v Radějově, 340 m n. m., okraj lesní cesty u brány do obory Pusté, dvě rostliny (15. 7. 2004, not. J. W. Jongepier).

78. Bílé Karpaty lesní, 7170c, Radějov (distr. Hodonín): obora Pusté, kóta Mandát (425) 2,8 km J od kostela, kolem krmelce na kraji paseky, 3 kvetoucí a desítky sterilních rostlin (17. 7. 2003, leg. J. W. Jongepier BRNM); Mandát, krmné zařízení pro zvěř, velká populace (7. 2004, not. K. Buš).

Ve všech uvedených případech jsou nálezy buřiny jablečnickovité spojené s mysliveckou činností. Zřejmě je druh zavlékán s krmivem pro zvěř.

Leucojum vernum

78. Bílé Karpaty lesní, 6973a, Pitín (distr. Zlín): u potoka asi 0,3 km SSV od SV cípu Bojkovické přehrady, u osady Kolelač, 330 m n. m., tisíce rostlin (17. 4. 2005, not. P. Filippov).

78. Bílé Karpaty lesní, 6973a, Divnice (distr. Zlín): lesík asi 0,4 km V od železničního podjezdu na JZ okraji obce, 370 m n. m., 5 rostlin (29. 4. 2005, not. P. Filippov).

Výskyt bledule jarní nebyl dříve z Bílých Karpat uveden a podle Dostála (1989) v karpatské oblasti chybí. Uvedené nálezy ze střední části CHKO se zřejmě týkají rostlin zplanělých z blízkých zahrad. Podle rodačky ze Slavičina J. Šmýdové se nacházel porost bledulí v lese 0,5 km VJV od železničního nádraží v Hrádku u Slavičina nedaleko od zmíněných lokalit, a také ve čtverci 6973a, již v šedesátých letech minulého století.

Lithospermum arvense subsp. *sibthorpiatum* (Griseb.) Stoj. & Stef.

Poddruh kamejky rolní s modrými květy a poléhavými lodyhami byl nalezen u Strážnice, kde byl zřejmě zavlečen železniční dopravou. Jedná se o nový taxon pro Českou republiku. Podrobnější údaje byly publikovány v Additamentech ad floram Reipublicae Bohemicae (Hadinec & Lustyk 2006).

Orobanche purpurea* subsp. *purpurea

19. Bílé Karpaty stepní, 7169b, Strážnice (distr. Hodonín): Žerotín (kóta 322), 0,6 km J od kóty, 300 m n. m., okraj travnaté cesty s *Rubus caesius* a *Achillea millefolium* agg., jedna rostlina (16. 7. 2004, not. *J. W. Jongepier*); ibid., úpatí kopce 1,9 km JZ od kóty, 250 m n. m., travnatý úhor, 40 kvetoucích rostlin (16. 7. 2004, leg. *J. Jongepierová* BRNM, rev. *J. Zázvorka*).
19. Bílé Karpaty stepní, 7170a, Kněždub (distr. Hodonín): silnice u rybníka Kejda, 2,4 km JJV od kostela, 320 m n. m., travnatý porost, dvě odkvetlé, statné rostliny mezi jedinci druhů *Achillea millefolium* agg. a *Artemisia vulgaris* (20. 7. 2005, leg. *J. W. Jongepier* BRNU, rev. *J. Zázvorka*).

Výskyt zárazy nachové pravé (C1) na jižní Moravě byl dosud doložen pouze z teplých jihomoravských pahorkatin (Mikulovská a Hustopečská pahorkatina), kde je tento taxon vzácný. Z Bílých Karpat a širší jihovýchodní Moravy nebyl ani doložen, ani v literatuře zmíněn (Zázvorka 2000). Ze slovenské strany za řekou Moravou je doložen jen několika sběry z druhé poloviny 19. století a z roku 1955 z okolí Skalice. Od Zemianského Podhradí ho uvádí Holuby z druhé poloviny 19. století, jako hostitele uvádí vedle druhů rodu *Achillea* též *Artemisia vulgaris* (Zázvorka 1997, pod *Phelipanche purpurea*).

Rostliny tohoto taxonu (subsp. *purpurea*) parazitují převážně na různých druzích řebříčku, ojediněle (příležitostně) na dalších druzích z čeledi *Asteraceae*. Zárazy parazitující na *Artemisia vulgaris* jsou statnější, vyšší, s delším a hustším květenstvím ve srovnání se zárazami parazitujícími na *Achillea millefolium*, což souvisí s větší vitalitou (vyživovací kapacitou) pelyňků (*J. Zázvorka* 2005, in litt.).

Petrorhagia prolifera

- 18b. Dolnomoravský úval, 7070d, Hroznová Lhota (distr. Hodonín): šterková plocha parkoviště s bývalou skládkou zeminy, 1,2 km JJV od kostela, 200 m n. m., tři kvetoucí rostliny (4. 7. 2004, not. *J. W. Jongepier*).
- 18b. Dolnomoravský úval, 7169b, Strážnice (distr. Hodonín): železniční nádraží, kolejiště J od budovy (mimo CHKO), 180 m n. m., dvě desítky kvetoucích rostlin (17. 6. 2004, not. *J. W. Jongepier*).
19. Bílé Karpaty stepní, 7171a, Velká nad Veličkou (distr. Hodonín): 0,5 km Z od kostela (mimo CHKO), 295 m n. m., vysychavé a sečené ruderální místo za nedávno postavenou sportovní halou, 2 suché rostliny (19. 8. 2005, not. *K. Fajmon*).
78. Bílé Karpaty lesní, 6973b, Štítná nad Vlárí (distr. Zlín): násep silničního mostu přes Vlárú v části Popov, 0,5 km JV od železniční stanice, 320 m n. m., několik desítek jedinců (26. 6. 2004, leg. *J. Mládek* OL).

Hvozdiček prorostlý se přirozeně vyskytuje na písčitých, kamenitých nebo skalnatých substrátech v teplých oblastech. Podobné substráty se v Bílých Karpatech přirozeně nevyskytují a druh je na území zavlékán z jiných oblastí s navážkou šterku a písku při stavbě nebo opravě komunikací a budov.

Phyteuma nigrum

Zvonečník černý byl nalezen Z. Podešvou v roce 2004 v NPR Jazevčí u Javorníku nad Veličkou. Jedná se o ozdobnou rostlinu, která sem zřejmě byla zavlečena (Hadinec et al. 2005).

Poa humilis

78. Bílé Karpaty lesní, 7172a, Strání (distr. Uherské Hradiště): Velká Javořina, vrcholová louka asi 50 m V–VJV od vysilače (na obou stranách státní hranice), sešlapávané travnaté pěšiny v louce, místy bohaté porosty, 960 m n. m. (29. 8. 2006, leg. K. Fajmon BRNU, rev. R. Řepka).

Vzhledem k charakteru stanoviště se jeví nově zjištěný výskyt lipnice namodralé v Bílých Karpatech jako druhotný. Na druhou stranu je však velmi pravděpodobné, že se tento druh ve vrcholových partiích Bílých Karpat vyskytuje spontánně, podobně jako v jiných územích, a to na lučních a lesních cestách. Dosavadní absence nálezů tohoto taxonu může být způsobena jeho přehlížením, nebo spíše chybným či nedostatečným rozlišením v rámci komplexu *Poa pratensis* agg.

Potentilla supina

- 18b. Dolnomoravský úval, 7169b, Strážnice (distr. Hodonín): intravilán, přechod veřejná zeleň – chodník 0,1 km ZSZ od železničního nádraží (mimo CHKO), 180 m n. m., jedna kvetoucí rostlina (15. 6. 1991, not. J. W. Jongepier).
- 18b. Dolnomoravský úval, 7170a, Strážnice (distr. Hodonín): zarovnaná část skládky sutě a zeminy 1,5 km JJV od centra města, 190 m n. m., jeden kvetoucí exemplář (11. 9. 2004, not. J. W. Jongepier).
19. Bílé Karpaty stepní, 7171a, Velká nad Veličkou (distr. Hodonín): 0,5 km Z od kostela (mimo CHKO), 295 m n. m., okraje velké vysychavé kaluže za nedávno postavenou sportovní halou, 7 rostlin (19. 8. 2005, not. K. Fajmon).

Mochna nízká nebyla doposud z Bílých Karpat doložena (viz např. Slavík 1998, Soják 1995). Uvedené nálezy naznačují, že se prozatím v oblasti vyskytuje především díky lidské činnosti. Zdejší nálezy patří k nominátnímu poddruhu (subsp. *supina*), který je v České republice původní.

Rumex patientia

- 18b. Dolnomoravský úval, 7169b, Strážnice (distr. Hodonín): železniční nádraží, J od železnice naproti hlavní nádražní budovy, travnatý pás na okraji kolejiště, porost dvou desítek rostlin, 180 m n. m. (4. 2002, not. J. Danihelka; 28. 7. 2003, not. J. W. Jongepier).
19. Bílé Karpaty stepní, 7169b, Strážnice (distr. Hodonín): severozápadní úpatí kopce Žerotín (322 m) u božích muk, nekosený kraj silnice 1,6 km SZ od kóty, 200 m n. m., porost několika desítek rostlin (7. 5. 2004, not. J. W. Jongepier; 27. 5. 2005, leg. J. W. Jongepier BRNU); ibid., porost 5 rostlin u polní cesty 0,7 km Z od kóty Žerotín, 210 m n. m. (7. 8. 2003, not. J. W. Jongepier); několik rostlin roztroušeně na okraji silnice Strážnice – Mlýnky, 1,1–1,2 km SZ od kóty, 195 m n. m. (7. 5. 2004, 3. 6. 2005, not. J. W. Jongepier).

Šťovík zahradní je původní v jihovýchodní Evropě a byl dříve pěstován jako zelenina. Nyní je zavlečen a zplaňuje kolem komunikací. Lokalita v prostoru strážnického nádraží později kvůli postřikům herbicidy zanikla, pod Žerotínem se naopak nachází ustálená populace. U nás se vyskytuje pouze subsp. *patientia*.

Saxifraga tridactylites

19. Bílé Karpaty stepní, 6971d, Uherský Brod (distr. Uherské Hradiště): kolejistiště u železničního nádraží, výhřevný jemnozrný substrát mezi kolejemi v západní části, 220 m n. m., tisíce jedinců (23. 4. 2003, leg. K. Fajmon BRNU).

S. Staněk uvádí lomikámen trojprstý pouze z jedné lokality ze slovenských Bílých Karpat (Staněk et al. 1996), na moravské straně může tento druh nacházet vhodný substrát jen na antropogenních kamenitých místech, jako jsou kolejistiště, staré zdi apod.

Sisymbrium orientale

19. Bílé Karpaty stepní, 7071c, Blatnička (distr. Hodonín): trávník u domu č. p. 150, 0,7 km JV od kostela (mimo CHKO), 280 m n. m., jedna kvetoucí rostlina (27. 7. 2004, leg. J. W. Jongepier BRNM).
19. Bílé Karpaty stepní, 7169d, Strážnice (distr. Hodonín): travnatý svah mezi silnicí a severním břehem vodní nádrž Mlýnky 6,2 km J od centra města, 250 m n. m., skupina 8 kvetoucích rostlin (15. 7. 2004, leg. J. W. Jongepier BRNM).

Na jižní Moravě roste hulevník východní dosud nejčastěji v Panonské oblasti mezi Znojmem, Brnem a Hodonínem, západně od řeky Moravy (viz Slavík 1990, Dvořák 1992), kde je jeho výskyt považován za přirozený (Dvořák 1992). Do Bílých Karpat byl pravděpodobně zavlečen.

Stellaria pallida

19. Bílé Karpaty stepní, 7170b, Kuželov (distr. Hodonín): v obci, 0,34 km SZ od kostela, 300 m n. m., sečený, mírně sešlapávaný trávník v obci, řídké až hustě vtroušen v porostu na asi 5 m² velké ploše (6. 5. 2005, leg. K. Fajmon BRNU).
19. Bílé Karpaty stepní, 7171a, Velká nad Veličkou (distr. Hodonín): železniční nádraží, asi 20 m S od hlavní nádražní budovy (mimo CHKO), 330 m n. m., hrana vyvýšeného břehu skládky dřeva nad první koleji, středně hustý porost na několika málo m² velké ploše (2. 5. 2005, leg. K. Fajmon BRNU); ibid., J od hlavní nádražní budovy (mimo CHKO), 330 m n. m., okolí první koleje, desítky jedinců (2. 5. 2005, leg. K. Fajmon BRNU).
78. Bílé Karpaty lesní, 6872d, Pozlovice (distr. Zlín): mez na J okraji luhačovické přehrady, 290 m n. m., rozvolněný porost v trávníku (7. 5. 2004, leg. Z. Otýpková BRNU).

Ptačinec bledý je podle našeho názoru stále dosti přehlížený druh, který bývá zaměňován s běžným ptačincem žabincem (*S. media* s. str.) nebo vůbec nerozlišován. Přispívá k tomu i fakt, že ptačinec bledý má krátký životní cyklus a je patrný jen brzy na jaře. Přítomnost rostliny svou světle zelenou až žlutozelenou barvou jsou dobře patrné, např. v městských trávnících, a mohou takto přilákat pozornost. Všechny tři nové lokality mají antropogenní ráz, jaké je primární a sekundární rozšíření tohoto druhu v České republice však zřejmě zůstává otázkou (cf. Dvořáková 1990).

Torilis arvensis

19. Bílé Karpaty stepní, 7171a, Velká nad Veličkou (distr. Hodonín): 1,25 km ZJZ od kostela (mimo CHKO), 300 m n. m., suchý úhor a přilehlá málo používaná polní cesta s xerofilním ruderálním

porostem, asi 300 kvetoucích a plodných jedinců (26. 7. 2004, leg. *K. Fajmon* BRNU); *ibid.*, hustý porost na ploše asi 16 m² (5. 8. 2005, not. *K. Fajmon*); *ibid.*, 1,15 km ZJZ od kostela (mimo CHKO), 300 m n. m., rozhraní suchého úhoru a lánu bělohořčice, 3 rostliny vzdálené asi 0,25 km od výše popsané bohaté populace (not. *K. Fajmon*, 5. 8. 2005).

Tořice rolní je České republice v posledních letech ustupujícím druhem nalézaným častěji už jen na jižní Moravě (Hrouda 1997) a je řazena do kategorie v České republice kriticky ohrožených druhů (Procházka 2001). Přímo v Květeně České republiky se však také uvádí, že je tento druh často přehlížen či zaměňován za běžnou tořici japonskou (Hrouda 1997). Částečně to potvrzuje i situace na nejjihnější Moravě, kde při podrobných floristických průzkumech, které zde od roku 1992 proběhly, byl nalezen na osmnácti lokalitách (Danihelka et al. 1995, Danihelka & Grulich 1996, Danihelka & Šumberová 2004).

Nález od Velké nad Veličkou je první ve fytogeografickém okrese Bílé Karpaty stepní (19). Určitý hiát k nejbližším známým nalezištím může být další známkou pravděpodobného přehlížení.

Veronica filiformis

19. Bílé Karpaty stepní, 7071d, Slavkov u Uherského Brodu, trávník na hřbitově 1,0 km JJV od křižovatky na E54, 320 m n. m., malá populace (13. 5. 2005, not. *J. W. Jongepier*).
78. Bílé Karpaty lesní, 6874c, Nedašov (distr. Hodonín): 0,5 km SSV od kostela, mezofilní trávník v obci, 420 m n. m., hustý porost v asi 30 m² trávníku, bohatě kvetoucí (3. 5. 2005, leg. *K. Fajmon* BRNU); *ibid.*, 0,45 km SSV od kostela, mezický až čerstvě vlhký travnatý příkop, 420 m n. m., hustý, bohatě kvetoucí porost v asi 10 m² trávníku (3. 5. 2005, not. *K. Fajmon*).
78. Bílé Karpaty lesní, 6974a, Bylnice, asi 1 km SZ od města, 340 m n. m., travnatá stráň nad železniční tratí u mostku (21. 5. 2005, not. *V. Tlusták*); *ibid.*, údolí Bylničky, asi 2,5 km V od města, asi 400 m n. m. (28. 4. 2005, not. *V. Tlusták*).

Všechny předkládané údaje o výskytu rozrazilu nitkovitého jsou první pro příslušné fytogeografické okresy, neboť z jihovýchodní Moravy dosud nebyl tento druh uváděn. Charakter stanovišť bělokarpatských nálezů velmi dobře odpovídá popisu ekologických nároků v Květeně České republiky (Hrouda 2000).

Veronica peregrina

- 18b. Dolnomoravský úval, 7169b, Strážnice (distr. Hodonín): zahradnictví 1,2 km JZ od centra města (mimo CHKO), 180 m n. m., na okraji cestiček a kolem květináčů, několik desítek plodných rostlin (27. 9. 2004, leg. *J. W. Jongepier* BRNM).

Druh amerického původu, který se na jihovýchodní Moravě ale i v jiných oblastech rozšiřuje především v zahradnictvích, kde má díky pravidelné závlivce zajištěny optimální vlhkostní podmínky. Odtud se pak šíří na jiná stanoviště, kde se vysazuje a udržuje veřejná zeleň. Na jihovýchodní Moravě byl sbírán například v květináčích na veřejném prostranství v Uherském Hradišti (Jongepier 1998, OLM). Byl pozorován ve Veselí nad Moravou na okraji záhonku s veřejnou zelení (29. 5. 2000), v květináči na střešní zahradě (29. 4. 2001) a také v zahradnictví v Bzenci (29. 4. 2001), vše not. Jongepier (ined.).

Opakovaně byl recentně nalezen i ve východních Čechách, a to v několika zahradnictvích, lesních školkách, na hřbitovech i jinde (Kaplan 2005). Šumberová (2005) ho pozorovala na rybních sádkách a okolních rybnících. V okolních zemích je rozrazil cizí považován za zdomácnělý druh, který vykazuje i stálou vazbu na určitý typ biotopu (Walters & Webb 1972, Hrouda 2000). V České republice je považován za příležitostně invazní nebo občasné zavlečený druh (Hrouda 2002, Pyšek et al. 2002), i když se postupně rozšiřuje po zahradnictvích, lesních školkách, hřbitovech a bahnitých říčních a rybnických náplavech (J. Hadinec 2006, in litt.). Pravděpodobně je často přehlížen pro svůj nenápadný vzhled.

Závěr

V článku je komentován výskyt 36 druhů cévnatých rostlin, které byly převážně nalezeny během floristického síťového mapování a nebyly z oblasti Bílých Karpat dosud známy. Ve většině případů byly druhy do tohoto území zavlečeny v souvislosti s lidskou činností (úprava silnic nebo budov, navážky zeminy, šíření podél komunikací). Dokonce i druhy, které se v jiných oblastech České republiky vyskytují v přirozených biotopech, jako např. *Isolepis setacea*, *Cardaminopsis halleri*, *Gagea minima*, *Leucojum vernum*, byly do podobných biotopů ve většině případů také zavlečeny. U *Orobancha purpurea* subsp. *purpurea* se zřejmě jedná o zcela přirozené rozšíření areálu. Nálezy druhu *Lithospermum arvense* subsp. *sibthorpiianum* představují rovněž nový výskyt pro květenu České republiky.

Poděkování

Práce vznikla díky podpoře projektu VaV/620/12/03, výzkumného záměru MSM 0021622416 a centra základního výzkumu LC 06073. Děkujeme též všem mapovatelům a ostatním nálezcům za poskytnutí podrobných údajů k lokalitám a dalším kolegům za pomoc s někdy nelehkou determinací herbarových položek nebo případné připomínky k našim komentářům pojednávaných druhů.

Literatura

- Dančák M. (2002): Flóra a vegetace. – In: Nekuda V. [ed.], Okres Vsetín: Rožnovsko, Valašskomeziříčsko, Vsetínsko, sv. 68: 49–64, Hvězdárna Valašské Meziříčí a Muzejní a Vlastivědná společnost v Brně, Valašské Meziříčí.
- Danihelka J., Grulich V., Šumberová K., Řepka R., Husák Š. & Čáp J. (1995): O rozšíření některých cévnatých rostlin na nejjižnější Moravě. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 30, příl. 1995/1: 29–102.
- Danihelka J. & Grulich V. [eds] (1996): Výsledky floristického kursu v Břeclavi (1995). – Zprávy Čes. Bot. Společ. 31, příl. 1996/1: 1–86.
- Danihelka J. & Šumberová K. (2004): O rozšíření některých cévnatých rostlin na nejjižnější Moravě II. – Příroda 21: 117–192.
- Dolejšký P., Jagoš B., Nováček L., Jongepierová I., Hrdoušek V., Kostka A., Jongepier J. W., Bezděčka P. & Gaťáková J. (1997): Plán péče o CHKO Bílé Karpaty pro období 1. 1. 1998 – 31. 12. 2007. – Ms. [Depon. in.: Správa CHKO Bílé Karpaty, Luhačovice]
- Dostál J. (1989): Nová květena ČSSR. Vol. 1. & 2. – Academia, Praha.

- Dostálék J. ml., Hejný S., Husák Š., Schwarzová T. & Dvořák F. (1990): *Chenopodium* L. – merlík. – In: Hejný S. & Slavík B. [eds], *Květena České republiky*, 2: 223–265, Academia, Praha.
- Dvořák F. (1992): *Sisymbrium* L. – hulevník. – In: Hejný S. & Slavík B. [eds], *Květena České republiky*, 3: 26–38, Academia, Praha.
- Dvořáková M. (1990): *Stellaria* L. – ptačinec. – In: Hejný S. & Slavík B. [eds], *Květena České republiky*, 2: 123–134, Academia, Praha.
- Elsnerová M., Holub J., Jatiová M. & Tlusták V. (1984): *Sborník materiálů z floristického kurzu ČSBS. – KSSPPOP Brno.*
- Fajmon K. (2004): *Flóra a vegetace vybraných obcí v Bílých Karpatech. – Ms. [Dipl. pr., depon. in: Knih. Úst. bot. a zool. MU Brno]*
- Grulich V. [ed.] (1989): *Výsledky floristického kurzu ČSBS v Uherském Hradišti 1987. – Odbor kultury ONV, Uherské Hradiště.*
- Hadinec J., Lustyk P. & Procházka F. [eds] (2002): *Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. I. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 37: 51–105.*
- Hadinec J., Lustyk P. & Procházka F. [eds] (2003): *Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. II. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 38: 217–288.*
- Hadinec J., Lustyk P. & Procházka F. [eds] (2004): *Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. III. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 39: 63–130.*
- Hadinec J., Lustyk P. & Procházka F. [eds] (2005): *Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. IV. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 40: 77–149.*
- Hadinec J. & Lustyk [eds] (2006): *Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. V. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 41: 173–257.*
- Hájek M. (1997a): *Mokřadní vegetace v jihozápadní části Bílých Karpat. – Ms. [Dipl. pr.; depon. in: Knih. Přírod. fak. UP Olomouc]*
- Hájek M. (1997b): *Zajímavé nálezy cévnatých rostlin v Bílých Karpatech. – Sborn. Přírod. Klubu Uherské Hradiště 2: 17–30.*
- Hájek M. (1998): *Mokřadní vegetace Bílých Karpat. – Sborn. Přírod. Klubu Uherské Hradiště, příl. 4: 1–158.*
- Hájek M. (1999): *Zajímavé nálezy cévnatých rostlin v Bílých Karpatech 2. – Sborn. Přírod. Klubu Uherské Hradiště 4: 12–18.*
- Hejný S. & Slavík B. [eds] (1988): *Květena České socialistické republiky. Vol. 1. – Academia, Praha.*
- Hejný S. & Slavík B. [eds] (1990, 1992): *Květena České republiky. Vol. 2. & 3. – Academia, Praha.*
- Hrouda (1997): *Torilis* Adans. – tořice. – In: Slavík B. [ed.], *Květena České republiky*, 5: 301–304, Academia, Praha.
- Hrouda L. (2000): *Veronica* L. – rozrazil. – In: Slavík B. [ed.], *Květena České republiky*, 6: 355–397, Academia, Praha.
- Hrouda L. (2002): *Scrophulariaceae* Juss. – krtičníkovité. – In: Kubát K. et al. [eds], *Klíč ke květeně České republiky*, p. 538–567, Academia, Praha.
- Jongepier J. W. (1997): *Nové lokality vzácných rostlin v Bílých Karpatech. – Sborn. Přír. Klubu Uherské Hradiště 2: 5–16.*
- Jongepier J. W. & Jongepierová I. (2006): *Komentovaný seznam cévnatých rostlin Bílých Karpat. – ZO ČSOP Bílé Karpaty, Veselí nad Moravou.*
- Jongepierová I., Jongepier J. W., Bezděčka P., Wolf P., Kopeček F., Kuča P., Trachtulec V. & Hajduchová J. (1996): *Biosférická rezervace Bílé Karpaty. – In: Jeník J. [ed.], Biosférické rezervace České republiky, příroda a lidé pod záštitou UNESCO, p. 17–40, Český národní komitét programu UNESCO Člověk a biosféra – MAB a Empora, Praha.*
- Kaplan Z. [ed.] (2005): *Výsledky floristického kurzu České botanické společnosti v Kostelci nad Orlicí (4.–10. července 2004). – Zprávy Čes. Bot. Společ. 40, příl. 2005/1: 1–76.*
- Kubát K. (2000): *Digitalis* L. – náprstník. – In: Slavík B. [ed.], *Květena České republiky*, 6: 349–355, Academia, Praha.

- Kubát K. (2002): Thelypteridaceae Pichi-Sermolli – kapradiníkovité. – In: Kubát K. et al. [eds], Klíč ke květeně České republiky, p. 83–84, Academia, Praha.
- Kubát K., Hrouda L., Chrtěk J. jun., Kaplan Z., Kirschner J. & Štěpánek J. [eds] (2002): Klíč ke květeně České republiky. – Academia, Praha.
- Kuča P., Majský J., Kopeček F. & Jongepierová I. [eds] (1992): Chráněná krajinná oblast Biele/Bílé Karpaty. – Ekológia, Bratislava.
- Mackerová Z. (1999): Šíření a současné rozšíření *Digitalis purpurea* v České republice. – Severočes. Přír. 31: 27–49.
- Mackovčín P., Jatiová M. et al. (2002): Zlínsko. – In: Mackovčín P. & Sedláček M. [eds.], Chráněná území ČR, 2: 1–376, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR a EkoCentrum Brno, Praha.
- Měsíček J., Slavík B. & Tomšovic P. (1992): *Cardaminopsis* (C. A. Meyer) Hayek – řeřišník. – In: Hejný S. & Slavík B. [eds], Květena České republiky, 3: 116–122, Academia, Praha.
- Němec (2000): Lesní vegetace severovýchodní části Bílých Karpat. – Ms. [Dipl. pr., depon. in: Knih. Úst. bot. a zool. MU Brno]
- Otýpková Z. (1999): Segetální vegetace Bílých Karpat. – Ms. [Dipl. pr.; depon. in: Knih. Úst. bot. a zool. MU Brno]
- Otýpková Z. (2001): Plevelová vegetace Bílých Karpat. – Masarykova Univerzita, Brno.
- Procházka F. [ed.] (2001): Černý a červený seznam cévnatých rostlin České republiky (stav v roce 2000). – Příroda 18: 1–166.
- Pyšek P., Sádlo J. & Mandák B. (2002): Catalogue of alien plants of the Czech Republic. – Preslia 74: 97–186.
- Quitt E. (1971): Klimatické oblasti ČR. – Geografický ústav ČSAV, Brno.
- Řehůček V. (1974): Československé druhy rodu *Galeopsis* sekcie Tetrahit. – Acta Inst. Bot. Acad. Sci. Slov., ser. A, 1: 51–71.
- Simonová D. (in press): Rostlinná společenstva zří na jižní a západní Moravě. – Příroda.
- Skalický (1988): Regionálně fytogeografické členění. – In: Hejný S. & Slavík B. [eds], Květena České socialistické republiky, 1: 103–121, Academia, Praha.
- Slavík B. (1990): Fytogeografické syntézy ČR. Vol. 2. – Botanický ústav ČSAV, Průhonice.
- Slavík B. [ed.] (1995, 1997a, 2000): Květena České republiky. Vol. 4., 5. & 6. – Academia, Praha.
- Slavík B. (1997b): Geraniaceae Juss. – kakostovité. – In: Slavík B. [ed.], Květena České republiky, 5: 191–229, Academia, Praha.
- Slavík B. (1997c): Verbreitung der Arten von *Geranium* subgen. *Robertium* und subgen. *Erodioideae* in Tschechien. – Preslia 69: 311–326.
- Slavík B. (1998): Phytogeographical syntheses of the Czech Republic. Vol. 3. – Academia, Praha.
- Slavík B. (2004): Iva L. – pouva. – In: Slavík B. & Štěpánková J. [eds], Květena České republiky, 7: 466–468, Academia, Praha.
- Slavík B. & Štěpánková J. [eds] (2004): Květena České republiky. Vol. 7. – Academia, Praha.
- Smejkal M. (1988): Thelypteridaceae Pichi-Sermolli – kapradiníkovité. – In: Hejný S. & Slavík B. [eds], Květena České socialistické republiky, 1: 236–241, Academia, Praha.
- Smith A. R. & Tutin T. G. (1968): *Euphorbia* L. – In: Tutin T. G. & al. [eds], *Flora Europaea*, 2: 213–226, Cambridge Univ. Press, Cambridge.
- Soják J. (1995): *Potentilla* L. – mochna. – In: Slavík B. [ed.], Květena České republiky, 4: 283–314, Academia, Praha.
- Staněk S., Jongepierová I. & Jongepier J. W. (1996): Historická květena Bílých Karpat. – Sborn. Přír. Klubu Uherské Hradiště, příl. [1]: 1–198.
- Sutory K. (1980): Rozšíření druhů rodu *Herniaria* L. v Československu. – Čas. Mor. Mus., sci. natur., 65: 57–70.
- Sutory K. (1990): *Herniaria* L. – průtržník. – In: Hejný S. & Slavík B. [eds], Květena České republiky, 2: 88–91, Academia, Praha.

- Špryňar P. & Kubát K. (2004): *Eragrostis albensis* a *E. pectinacea*, dva nové cizí druhy trav pro květenu České republiky (Poaceae). – Zprávy Čes. Bot. Společ. 39: 1–24.
- Šumberová K. (2005): Co víme o vegetaci tříd Isoëto-Nanojuncetea a Bidentetea v České republice? – Zprávy Čes. Bot. Společ. 40: 195–220.
- Tlusták V. (1972): Xerothermní travinná společenstva lesostepního obvodu Bílých Karpat. – Ms. [Dipl. pr.; depon. in: Knih. Přírod. fak. UJEP Brno]
- Tlusták V. (1975): Syntaxonomický přehled travinných společenstev Bílých Karpat. – Preslia 47: 129–144.
- Walters S. M. & Webb D. A. (1972): *Veronica L.* – In: Tutin T. G. & al. [eds], *Flora Europaea*, 3: 242–251, Cambridge Univ. Press, Cambridge.
- Zázvorka J. (1997): *Orobanchaceae Vent. Zázavovité.* – In: Goliašová K. [ed.], *Flóra Slovenska*, V/2: 460–529, Veda, Bratislava.
- Zázvorka J. (2000): *Orobanchaceae Vent. – zázavovité.* – In: Slavík B. [ed.], *Květena České republiky*, 6: 477–513, Academia, Praha.
- Zelený V. (1992): *Brassica L. – brukev.* – In: Hejný S. & Slavík B. [eds], *Květena České republiky*, 3: 205–218, Academia, Praha.

Došlo dne 25. 6. 2006

ZPRÁVY O LITERATUŘE / BOOK REVIEWS

Jan W. Jongepier & Ivana Jongepierová

Komentovaný seznam cévnatých rostlin Bílých Karpat

Ed. ČSOP Veselí nad Moravou, 110 p., 2006, ISBN 80-903444-2-9

Jan W. Jongepier & Vilém Pechanec

Atlas rozšíření cévnatých rostlin CHKO Bílé Karpaty

Ed. ČSOP Veselí nad Moravou, 208 p., 2006, ISBN 80-903444-1-0

Dva na první pohled útlé sešitky v sobě skrývají výsledek projektu VaV s předlouhým „úřednickým“ názvem „Analýza biodiversity v CHKO Bílé Karpaty jako podklad pro stanovení nové zóny a vhodného managementu cenných území“, financovaného v letech 2004–2006 MŽP. Při čtení názvového ptýdepe vytane čtenáři na mysl „kolosální dílo Květena okresu jindřichohradeckého se zvláštním zřetelem k okolí Kardašovy Řečice“ (pro nejmladší, možná nechápající generaci: vašemu vzdělání ještě chybí botanický film Adéla ještě nevečeřela ...). Zanechme úředníky – tituly sešitků jasně říkají o co jde a za co byly utráceny peníze daňových poplatníků.

A řekněme rovnou, že byly investovány dobře. Komentovaný seznam „komentuje“ 1434 druhů, které jsou (nebo jednoznačně byly) součástí původní či člověkem zavlečené flóry Bílých Karpat; omyly či pěstované druhy jsou uvedeny, ale bez čísel, takže s nimi ve fyto geografických srovnáních nemusíme počítat. Ptejme se – je to hodně nebo málo: klíč ke květeně se sice šalamounsky vyhnul číslování druhů, v tiráži však uvádí „více než 3000 druhů“; vzhledem k tomu, že klíč v tomto čísle zahrnuje i značný počet druhů pěstovaných, je odpověď na naši otázku nasnadě – zatraceně hodně. Síťový atlas zobrazuje historický a samozřejmě zejména současný výskyt druhů v políčkách tvořených 1/16 plochy čtverců střeďoevropského síťového mapování. Map je 1442 a jejich podkladem je databáze obsahující „pouhých“ 471 500 údajů; někdo je do té databáze musel nastrkat – uff. Atlas jasně odděluje období před rokem 1990 a po něm. Tou